



Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. VII. Negans, Negatio, Negativa. vid. supra Inficiatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

consil. 87. n. 15. quem refert Flamin. Parif.
de resignationib. benefic. tom. 1. lib. 2. g. 3.
num. 40.

XX.

In NECESSITATIBUS nemo liberalis
existit, l. rem legatam 18. ff. de adimend. le-
gat. Tiraquell. in l. si unquam, verb. dona-
tione largitus, n. 106. C. de revocand. donat.
Gam. Lusit. decis. 71. n. 3. Pichard. ad rub.
Institut. de adopt. n. 43. Valasc. consil. 153.
num. 24. Stephan. Gratian. discept. forens.
tom. 4. c. 796. n. 27. & tom. 5. cap. 925. n. 9.
Joh. Anton. Mangil. de imput. g. 15. n. 36.
Valasc. consil. 153. n. 4. Wesemb. in par. de
collat. dot. n. 1. & 2. consil. 73. n. 8.

CAP. VII.

Negans, Negatio, Nega-
tiva. vid. supra Inficiatio.

Axioma I.

Negatio mera ex se nihil ponit inesse, Pa-
cian. 1. de probat. cap. 35. n. 51. Verba enim nega-
tiva & negativè concepta resistent actui & tol-
lunt omnem potentiam, gloss. in l. 1. C. ne fide-
juss. dot. denur. quam singularem vocant Alex.
in l. si constante. §. quoties. col. 3. ff. solut. ma-
trimon. imò mera & non probata negativæ tan-
ta vis inest, ut longè distrahatur magis, quam un-
quam affirmativa ponere valeat, l. hoc genus 106.
ubi Caltr. de condit. & demonstr. Natr. consil. 66.
num. 23. Cravett. consil. 146. num. 4. cum nega-
tio omne id destruat, quod sibi obstat compelle-
re. Hippol. Riminald. consil. 111. num. 116. lib. 2.
Unde ex propositione negativa non posse sequi
affirmativam, voluit Bald. in l. 2. in fin. C. de
condit. insert. ubi tradit, quod nec ex disposi-
tionibus privativis resulter habitus, nec ex di-
spositionibus negativis resulter affirmatio; quod
idem notavit & Specul. in §. sexto tractandum.
num. 14. vers. nec enim sequitur. titul. deposition.
ubi ait, quod per responsum ad negativam
quis nihil ponat, sed neget tantum. add. Boni-
fac. de Vitall. in Clem. 1. num. 33. vers. nam se-
cundum Logicos. col. 3. de Usur. Geminian. in cap.
presentium. num. 31. vers. secundo nota. col. pe-
nult. de testib. in 6. Covarr. in cap. 4. §. 1. num. 7.
vers. idcirco illud annotandum. num. 2. de matri-
mon. pag. 173. Ubi tamen obiter hac in re etiam
atque etiam negantium propositionum defini-
tio observanda: quod scilicet pronunciatum ne-
gans non sit omne, in quo particula non prædi-
cato adheret, (sic enim nihil omnino differret
à pronomine indefinito ex parte prædicati) sed
in quo prædicata subiectis attribuuntur negan-
do, h. e. prædicata à subiectis remouentur, seu
iis non inesse dicuntur: Quo observato rectè de
syllogismis, qui ex puris negativis constare, &
minorem in prima figura negativam habere vi-
dentur, judicare poteris, neque opus habebis
syllogismum transponere vel prædicatum non
post verbum ponere, v. c. si quis diceret:

Quæcunque non honorantur, ea non exco-
luntur.

Musica non honoratur. E.

Musica non excolitur.

Syllogismus erit optimus in prima figura
modo Ferio, neque minor revera negativa:
Quod si enim quis putaret, minorem esse ne-
gativam, plura sequerentur absurda, (1.) na-
turalis consequentia impugnaretur, (2.) fie-
rent ex tribus terminis quatuor. Dicendum
ergo erit in minori prædicatum illud, non ho-
norari, non removeri à subiecto, Musica, sed
ei includi, quasi diceretur: Musica est earum
numero, quæ hodiernis temporibus honora-
tur.

II.

Negans simpliciter totum negare videtur.
Bart. in l. 1. col. 1. C. de litis contest. Bald. in l. 1.
num. 22. vers. nunquid. col. 4. C. de adil. edit.
quamvis in singulo non comprehensa Jacob. Bu-
trigar. in l. 1. col. 2. vers. aliquando reus compa-
ret. C. de litis contest. Sic qui simpliciter negat
narrata, prout narratur, intelligitur negare
tantum ea, quæ contra se, non ea, quæ pro se
faciunt. Salicet. in l. cum pretium. n. 2. vers. sed
ab extr. C. de libeml. caus. Caltr. in l. dubitat.
§. ita demum. in fin. ff. de fidejuss. Alex. in l. non
tantum. §. quod autem. num. 1. vers. secundo li-
mita. ff. de re judic. & consil. 91. in causa. num. 7.
vers. nec obstat, si diceretur. col. 3. vol. 6. ratio-
ne enim partis falsæ potest quis negare totum in
oratione sumpta ex universo. l. si is, qui du-
centa 13. ff. de reb. dub. l. si servus 9. §. si plurium 1.
ff. si quis caut. jud. sist. Unde etiam Bald.
in d. c. 1. num. 6. vers. sed nunquid. col. 3. extr.
de litis contest. constituit differentiam inter sim-
pliciter negantem, & eum, qui negat narrata,
prout narratur, ita, ut qui simpliciter negat,
totum negare dicatur per text. in §. præterea 3.
Institut. de inut. stipul. ubi habetur, quod sim-
plex responsio refertur ad omnia in interroga-
tione contenta, & propterea omnia & singula
videtur vel negare, vel confiteri, qui respon-
dendo vel simpliciter negat, vel simpliciter
confitetur, add. & gloss. in l. & si quis impediat.
§. plerique. verb. oportet. ff. de religiof. sac. &
text. in l. quaro 58. §. fin. ff. de adilit. edit. Ubi
si servus interrogatus, an fugerit è domo ven-
ditoris, simpliciter respondeat se fugisse, cen-
setur confiteri non solum de fuga, sed etiam de
loco, cum posteriori casu quando quis negaret
simpliciter narrata, prout narratur, intelliga-
tur negare tantum ea, quæ contra se allegari
potuissent. vide tamen Alex. in l. etiam. §. licet.
in fine. ff. solut. matrimon. ubi prius videtur
restringere, ita ut simplex negatio nunquam
trahi debeat ad ea, quæ neganti sunt favorabi-
lia, vel per quæ quis poenam incurreret, quod
idem etiam repetit in l. non tantum. §. quod au-
tem. num. 2. vers. tantum sustinendo. ff. de re
judic.

III.

Negativa hoc ipso satis probata censetur,
quod non probatur contrarium. l. 1. C. de pro-
bat. gloss. in l. 2. verb. compellere. C. de jur. Em-
phyt.

phyt. Bald. *consil.* 79. lib. 2. Cravett. 1. *consil.* fin. Ripa in l. ex facto. §. si quis rogatus. n. 7. ff. ad SCr. Trebell. Cephal. *consil.* 377. num. 21. vol. 4. Vult. 2. *Consil.* Marpurg. 25. n. 97. Lanfranc. in c. quoniam contra. n. 14. de probat. Herculani. de probat. negat. n. 80. Tufch. lit. N. *conclus.* 29. n. 3. ubi n. 9. & seqq. maximè hoc procedere ait in eo negante, qui intentionem profefundatam habet. Ratio, quia negatio omne id destruit, quod sibi obstat. Hyppolit. Riminald. *consil.* 111. n. 116. lib. 2.

De hoc Axiomate disputat ita Bald. ad l. 2. C. de iure Emphyt. n. 6. quando quaeretur, quæ opinio sit verior, utrum quod negativa probetur eo ipso, quod contrarium non probatur, an verò, quod negativa nihilominus debeat probari?

Distingv. Jac. de Butr. Quod si negativa sit indefinita, ut non possit probari, quod tunc probetur juris præsumptione, i. e. eo ipso, quod non probetur contrarium: si autem negativa sit definita, h. e. restricta ad certum tempus vel locum, debeat tunc probari per testes aut instrumenta. Hæc ille. Ego verò (pergit Butr.) credo, quod contra confessionem [scil. si quis articulum seu positionem fuit confessus] nunquam negativa probetur præsumptione: quia à præsumptione juris sit recessum per confessionem, licet quoad asserentem negativam ad impugnationem scripturæ, vel solennitatis, incumbat ei onus probandi. Bald. in cap. si post divisionem 3. notat. de jur. & fact. ignor. Gylmann. 4. 2. vot. 1. n. 39.

Limita: Negativa probari debet ab eo, qui in negatione Intentionem suam fundat. Brunnem. ad l. 4. C. de Fabricens. Probat autem Negativa per visum, si loco & tempore coarctetur. Brunnem. tit. C. de Canon. frument. urb. Rom. Sic Negativa, quod aliquis non sit Scholaris vel de Collegio, ex Matriculâ statim probatur, præsertim stante consuetudine, ut omnes cives vel membra in Matriculam referantur. Brunnem. C. de agent. in reb. col. 1.

IV.

Duæ negativæ faciunt unam affirmativam. l. duobus negativis 237. ff. de V. S. gloss. in l. 1. verb. & ideo, in fin. C. de serv. fugitiv. Bart. in l. fœmina. ff. de Senator. & l. 1. §. si autem ff. de hered. institut. Card. in clem. 1. in princ. de offic. deleg. & ibi Joh. Imol. num. 17. vers. glossa nec non col. 3. Alber. in l. 1. §. si quis ita. num. 7. vers. aut veniunt ad determinationem. col. 2. ff. de V. O. Marfil. in tractat. de bannit. verb. negantur. num. 28. vers. adde etiam ulterius. col. 5. Alciat. in l. duabus negativis. ff. de V. S. & ibi Goëdd. Salicet. in l. 1. num. 12. vers. nunc ad quartum. col. 6. C. de serv. fugitiv. Geminian. in cap. 1. in princ. de iurej. in 6. Don. in Terent. Andr. act. 1. sc. 2. ai duo ἀποφάσεις ἡσυχῆς μεν κατὰ-φασιν ἀποτελῶσι, dixit Diomed. lib. 2. Ratio est, quia natura negationis est, ut, quicquid inveniat, destruat, inde fit, cum secunda negatio reperiat præcedentem, ipsam destruat, ejusque oppositum inferat. Alberic. in l. 1. §. si quis ita. num. 7. ff. de V. O. & ex Augustin. Alciat.

ad d. l. 237. de V. S. Quod tamen non est perpetuum: quandoque enim negativæ duas fortius negare, textus est in cap. tua nos 19. §. ult. ibi coram quo constanter negavit, quod præmissa minime perpetravit. extr. de homicid. Unde

Declara hoc axioma procedere, si una negatio ad unum idemque verbum in eodem membro unius rei intuitu referatur: si verò utraque copulativè vel disjunctivè subiciatur, utraque retinet naturalem significationem, exemplum vid. in l. verum est 216. ff. de V. S. l. 1. §. si quis ita. vers. non tantum autem civiliter, sed nec naturaliter obligatur; & paulò post: non obligari pro eo fidejussorem quidem. de F. O. Ant. Faber in ration. decid. ad l. manifeste 38. de iurejur. in fin.

Limita I. secus esse, quando absurdus intellectus vel contrarius intentioni loquentis sequetur, Abb. in cap. etsi Christus. n. 7. vers. item hoc limita. col. 3. extr. de iurejur. Roman. in d. l. 1. §. si quis ita. n. 17. vers. aut dubitatur. col. 5. de V. O. ibique Alberic. n. 6. add. supr. l. 5. 6.

Limita II. quando negationes referuntur ad diversa. Bald. in l. 1. n. 29. col. 3. ff. de serv. fugitiv. Bart. in l. manifeste. in princ. ff. de iurejur. Cyn. in d. l. 1. n. 7. vers. vel dic quod omnes. col. 2. C. de serv. fugit. Geminian. in d. c. 1. in princ. de iurej. in 6.

Limita III. in tribus negationibus, quæ non affirmant, sed fortius negant, sive ad idem, sive ad diversa referantur, modò nulla superabundet, Donat. in Terent. Andr. act. 1. sc. 2. l. 13. §. 5. in fin. ibi. quæ non esse extr. æquitatem posita non negaverim. De iurejur. l. 1. §. 5. ibi, non insubtiliter non putat. ff. de hered. instit. Matth. 24. 21. & d. 3. μη γινώσκαι. add. & Angel. in l. fluminum. n. 5. in fin. ff. de damno infect. Bart. in d. l. duobus negativis. ff. de V. S. Exemplum vid. in l. 1. C. de serv. fugitiv. ubi dicitur, in servo fugitivo non habere locum nec usufructum, nec longi temporis præscriptionem, l. 1. ff. de cadaver. punitor & l. nonnunquam 8. ff. de collat. bon.

Limita IV. nisi natura lingvæ aliud ferat, ut accidit Græcis, apud quos geminatio negativæ vehementius negat vel exornat orationem, teste Budæo: quod & Germanis usu venire patet ex hisce dictis, quando dici consuevit: Er hat nie malen nichts Guts noch denckwürdiges ausgericht. Item: Er hat nie kein Wasser betribt / er hat niemalen deren keines gethan ic. vid. Goëdd. ad d. l. 137. de V. S. in fin.

V.

Uno negativo posito, totum affirmativum destruitur, l. 9. §. 1. ff. si quis caut. jud. sist. lib. 11. §. 1. ad exhib. Exemplum habes in §. 7. de fidejuss. l. 11. §. 1. verbis nihil penitus ignoretur, i. e. nihil ignoretur penitus, h. e. in universum. Institut. de testam. simile quid est in l. 47. ibi utrumque legatum nullo modo debetur, h. e. nullo modo utrumque, sed alterutrum. ff. de legat. 2. ita in l. 23. §. 3. non nihil, h. e. nihil non. ff. de adil. edict. ita in l. 1. §. ult. ff. de rei vind. pro verbis licet singula capita nostra non sint, lege, licet non singula capita nostra sint, ita in l. 85. de solut. solis

solidum non solvitur, i. e. solvitur non solidum. ita c. ultimo. extr. de for. comp. licet ratione delicti seu contractus conventus non fuerit, i. e. licet ratione delicti conventus fuerit. his adde & l. 19. de jur. dot. l. 5. §. 11. ff. quod vi aut clam. l. 3. §. 2. vers. rem, quam in bonis quis iure non possidet. C. commun. de legat. l. 5. ff. usufruct. quemadmod. amitt. l. 1. de contr. tut. act. §. ult. ibi statim non. Inst. de injur. §. 4. Inst. ad Sc. Trebell. l. ult. de reb. cred. l. 1. in princ. ff. de suis & legitim. l. 45. C. de decur. add. & Cujac. in Papin. lib. XI. respons. l. 9. de usur. & in Paul. lib. 29. ad edict. Joh. Drusium lib. 9. observ. 4.

VI.

Negatio postposita signo universali equipollent suo contrario, gloss. in l. 9. de aut. tut. l. legitimis. §. legitimis. verb. non satisdedit. ff. de leg. tutor. ubi tradit, quod hæc verba, omnis homo non currit, & nullus homo currit, equipollent, sicut idem juris esse dixit inter hæc verba, si omnes non satisdederint, quod idem notavit Bald. loc. add. & Bart. ibid. num. 3. vol. 1. & in l. si necessarias. §. si annua. n. 3. ff. de pignorat. act. & in l. bello. §. 1. ff. de capto. & postlimin. revers. Dec. consil. 520. in causa. n. 8. & hoc maxime videtur. col. 2. Cuman. in l. obligari. num. 3. in 1. gloss. ff. de auctor. tut. ibidemque Gothofred. sicut etiam & hæc verba, agere ut aequitas, & idagere ne locupleteris, pro equipollentibus usurpantur. l. 6. in princ. que in fraudem cred. l. 24. princ. de damn. infect. l. 237. de V. S.

Declara hoc axioma procedere, quando oratio profertur à Lege, vel ab illis, qui propriam verborum significationem intelligunt, secus verò esse, ubi profertur à contrahentibus, qui istas equipollentias ignorant. Bart. in l. si necessarias. §. si annua. n. 4. ff. de pignorat. act. ubi rudi & crasso significatui standum esse asserit.

VII.

De uno negans de alio constitutur tacendo. cap. nonne §. extr. de presumpt. l. cum Prator. 12. in pr. ff. de judic. quod enim de uno negatur, de pluribus conceditur, cap. non solum abnegat. 11. quest. 3. & negans ex duobus illatis alterum, presumitur alterum affirmare, d. c. nonne de presumpt. Ludov. Gomez. ad §. superest. Inst. de act. num. 26.

VIII.

In omni negatione ineffectiva affirmativa, οὐκ ἔστιν ἢ ἀποφάσει ἢ φάσει, inquit Arist. 2. Sophist. elench. cap. 6. Ita negans aliquem mentis fuisse, compotem, affirmat eum esse furiosum. l. 5. C. de Codicill. & ibi Gothofred. Sic de actione negativa ait Theophil. §. 2. Inst. de action. quod τοῖς ἐνυμνοῖς quidem sit negativa, sed tamen ἀποτελεσματι, seu effectui, καὶ τῇ δυνάμει affirmativa & confessoria, talis etiam est assertio negantis, pecuniam esse numeratam, l. 1. C. de non numer. pecun. add. & c. 3. extr. de success. ab intest.

IX.

Negatio universalis exceptionem non admittit. Rivetus in Apolog. pro virgine Maria, lib. 1.

cap. 18. p. 146. & dissentit ineptè Merillius 2. observ. 6. de pignor. unde de universali negativa regula concepta, quod in uno falsa reddita, in totum falsa constituatur, l. 13. §. utrum 3. de reb. dub.

X.

Non omnis negatio est exceptio, & qui negat, non propriè excipit. Balduin. in l. peremptorias. n. 36. C. sent. rescind. non poss. Socin. in rubr. extr. de Except. n. 2. Felin. in rubr. ead. in princ. maxime quando fit negatio, antequam actoris intentio sit fundata, ut voluit Dec. d. rubr. ubi declarat, n. 3. vid. & Covarr. in reg. possessor male fidei. p. 1. in pr. n. 4. vers. 4. de R. l. Bertazol. 1. consil. decis. consil. 49. n. 42.

XI.

Ex verbis negantibus & privantibus non resultat habitus, Bald. in l. 2. per ill. text. C. de condit. insert. & per l. ex facto 19. ff. de hered. instit. Weseemb. in parat. ff. de hered. instit. n. 6. vid. infr. lib. 14. c. Privatio.

XII.

NEGANTIS factum per rerum naturam nulla est probatio. cap. super hoc §. de renunc. [c. ult. 6. q. 14. c. accusator. 2. 6. quest. 5. c. bone memoria 33. §. contra verò legat. extr. de Elect. cap. quoniam contra 11. in princ. extr. de probat. l. actor. 23. C. de probat. Anchar. in d. c. bone, in 4. opposit. col. 3. in fin. Weseembec. ad l. Cornel. de fals. num. 11.] Hier. Fernandez de Ottero in repet. cap. fin. de consuet. num. 30. Negativa enim mera & simplex probari non potest, c. cum Ecclesia Sutrina 3. vers. nos igitur, de caus. possess. & prop. Oldrad. consil. 244. num. 21. in fine. & consil. 254. num. 14. vers. ad formam. Anton. Gabr. commun. opinion. tit. de probat. conclus. 6. Donat. à Fina tom. 1. lib. 4. tit. 9. num. 35. 20. & 28. Rebuff. de exceptionib. n. 160. cum segg. Mascard. de probationib. conclus. 1087. Menoch. de presumpt. lib. 2. presumpt. 50. num. 8. cum segg. Vincent. Caroc. de locato & conducto, part. 3. de negativa probanda. Cardos. in praxi Judicum, verb. probatio, n. 29. [Ratio, quia probatio debet fieri per species & differentias: illud autem quod est, non potest habere substantiam, neque species nec differentias, ideoque probari non potest. Jac. Butr. in d. l. actor. col. 1. vers. quero, quid velit dicere. C. de probat. cum debeat fieri per causam: non enim autem nulla sint causæ nec demonstrationes. Pacian. 1. de probat. c. 37. num. 3. adeò quidem, ut nec eam asseverantibus mille credatur.] latè Cardin. Tusch. pract. concl. tom. 5. lit. N. concl. 30. per tot. Nisi habeat affirmativam, [exemplo l. 5. ibi asseveratio negantis, C. de Codicill. & testimoniis Aristot.

c. 6. Sopbiſt. Elench. c. ſuper hoc 5. extr. de renunc. c. cum dilectus 3. extr. de ſucceſſ. ab inſteſtat. Petr. de Anchar. conſil. 79. n. 3. & ſeq. Flamin. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 8. queſt. 2. num. 27. Cardinal. Tuſch. d. conſul. 30. num. 19. Vel, niſi reſolvatur in affirmativam. Oldrad. conſil. 254. n. 25. verſ. prater ea. Menoch. d. preſ. 50. n. 14. Cardinal. Tuſch. d. conſul. 30. num. 18. Vel, niſi ſit coarctata loco & tempore. Gloſſ. in l. optim. C. de contrab. ſtipulat. Angel. Aret. conſil. 105. Viſo ſupradicto. num. 4. in fine. verſ. ſicut dicimus. Clar. S. fin. qu. 52. num. 4. verſ. ſi tamen coarctetur. Rebuff. de except. num. 172. Maſcard. conſul. 1087. num. 8. Lanfranc. de Orian. in praxi ſua cap. 8. num. 96. Brunor. à Sole in locis communib. verſ. teſtis. num. 16. Flam. Pariſ. lib. 11. queſt. 14. num. 68. Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 5. c. 1. num. 62. Cardinal. Tuſch. d. conſul. 30. n. 49. [Vel niſi negativa propositum tuetur, affirmativa autem oppugnet perſonæ honeſtatem vel conditionem. Tiber. Decian. reſp. 4. n. 27. & ſeq. vol. 3. quo caſu negativam præferendam affirmativæ, ait Joh. Goëdd. 2. Conſil. Marp. 28. n. 58.] Vel probetur ex inſpectione actorum. Geminian. conſil. 57. in cauſa Archidiaconi. n. 1. verſ. item probata eſt ſecunda. Alex. conſil. 186. Viſis ſubtiliſſimis. col. fin. num. 15. verſ. nec obſtat. lib. 2. Maſcard. conſul. 968. & 1290. & 1318. n. 18. Menoch. conſ. 21. n. 23. Surd. deciſ. 300. n. 11. Cardin. Tuſch. d. conſul. 30. n. 20. cum ſeq. Farin. in praxi crimin. p. 2. q. 65. à n. 218. Cald. Pereira de emtione & vendit. c. 34. num. 42.

XIII.

NEGATIO facit rem dubiam, l. fin. C. quib. ad libert. proclam. non licet. cap. veniens 13. de ſuppl. neglig. Prælator. Felin. in c. ſuper eo, à n. 2. de teſtibus cog. Surd. conſil. 4. n. 28. Gutier. prætic. lib. 3. q. 9. n. 10. Cancer. variar. p. 2. c. 4. n. 22. [Imò aliquando jus tollit, veluti patriæ poteſtatis. l. penult. C. de patr. poteſt. ubi Pac. in analyſ. n. 5. verſ. 2.]

Limitatur tamen axioma multis modis; Primò, quando præſumptio eſſet contra negantem, per l. ſi verò 5. §. qui pro rei qualitate 1. qui ſatis d. cog. Surd. conſil. 188. n. 16. Secundò, ubi negatur id, in quo nulla cadit probabilis inſiciatio, & in negatione facta extra iudicium, Felin. in cap. coram. 34. n. 8. de offic. deleg. Tertiò, quando in contrarium adest evidens probatio, Surd. 1. conſil. 4. & conſil. 378. n. 21. Quartò, quando probationes ſunt in promptu, idem Surd. d. conſil. 188. n. 16.

Quintò, in notoriis, idem Surd. d. conſil. 14. n. 29. & d. conſil. 188. n. 16. & d. conſil. 378. n. 20.

XIV.

NEGATIVA plus negat, quàm affirmativa affirmat; Negatio plus tollit, quàm ponit affirmatio, l. filiusfam. 7. §. 1. ff. de donationib. cap. ad noſtram 12. de probationib. gloſſ. 1. in l. juris gentium. §. ſed ſi fraudandi. ff. de pactis. gloſſ. verſ. à ſuſpenſis, in cap. cum dilectus 3. de conſuetud. cap. verbo non poteſt. in cap. 1. de R. I. lib. 6. Rayner. de Foroli conſil. 68. Quædam mulier, n. 7. quod eſt ſub hoc numero inter conſilia. Signoroli de Homod. Dec. conſil. 3. & pro tenui. n. 4. verſ. ſecundum verò. Cravett. conſil. 809. Plura excutienda, num. 4. Franc. Becc. conſil. 94. num. 33. Tiraquell. de iure primogen. queſt. 24. num. 12. Covarr. var. lib. 1. c. 13. num. 7. Cardin. Tuſch. d. tom. 5. lit. N. concl. 27. Marian. Anton. var. reſolut. 1. 1. reſolut. 20. n. 7. Surd. deciſ. 243. n. 6. ubi n. 7. ſubdit, quod negativa diſpoſitio nullum caſum excipit. [Reinking. lib. 1. de reg. ſecul. & Eccleſ. cap. 3. num. 10. alleg. l. hoc genus 106. ubi Dd. de condit. & demonſt. Ratio, quia regula negativa prævalet affirmativæ, pro negativa etiam iudicandum eſt, Bart. in l. 3. de ſuſpect. tut. Dec. conſil. 567. num. 2. Decian. conſil. 1. num. 163. vol. 2. Vult. 1. Conſil. Marp. 22. num. 69. ita attendi negativam, quando venit in vim limitationis ad regulam generalem; ſicut affirmativa, quando venit limitativè ad regulam generalem negativam, ait Pariſ. in cap. quoniam contra. n. 38. verſ. nec obſtat. Unde etiam & præcepta negativa efficacius obligant & magis adſtringunt. Archidiacon. in cap. ſi peccavit. verſ. ſed conſiderandum eſt 2. queſt. 1. quem ſequuntur Abb. Panorm. in c. novit. ſub n. 34. verſ. nam quædam ſunt præcepta. col. 12. extr. de iudic. Tiraquell. ad l. boves. §. hoc ſermone. limit. 7. num. 5. verſ. bincque prodit. ff. de V. S. Dec. in cap. nam concupiſcentiam. n. 7. col. 1. in fin. extr. de conſtitut. Exemplum habes in donatione: Ea enim conceſſa, non cenſetur conceſſa mortis cauſa donatio, ideoque Vaſallus, cui permiſſum eſt donare, mortis cauſa donare non poterit; cum tamen è contrario prohibita donatione, cenſeatur quodcunque genus donationis etiam mortis cauſa prohibitum, quia à quo removetur genus, & quælibet ejus ſpecies remota intelligitur, Bald. in c. 1. col. 5. num. 18. verſ. quæro ſi Vaſallo, de probib. feud. alien. per Fridert. 2. Feud. 55. quem ſequuntur Aretin. in l. qui in poteſtate, in pr. ff. de reſtam. Tiraquell.

in l. si unquam. verb. donatione largitur. n. 190. vers. tu autem. C. de revoc. donat. Socin. consil. 19. pro decif. n. 15. vers. & non eundo. col. 5. vol. 1. Barbat. consil. 23. Clementissimè, num. 1. vol. 4. Ripain l. 1. n. 10. in fin. de legat. 1.

CAP. IIX. Negligentia.

Axioma I.

Negligentia par est damno. Pacian. 1. consil. 20. n. 145. pellit enim dictum illud, hodie faciam, cras faciam, aliquem de lucro. Barbat. consil. 41. col. 13. vol. 1. & propterea illi non succurrendum, quia vigilantibus non negligentibus jura subveniunt. l. non enim. 16. ex quibus caus. major. Bald. in cap. fin. n. 5. vers. alius modus, extr. de elect. ubi dicit: quod qui negligit, sua jura perdat; quia negligentia omnia lædit, & refert quendam versum aureis literis (ut inquit) scriptum super ostio Camera Regis Roberti, qui dicebat:

Negligentia par de damno: hoggi farò, doman farò, caggia altrui fuor di guadagno. add. & l. penult. C. de ann. except. Nov. 8. c. 8.

II.

Negligentia lata propè fraudem accidit. l. im-
puberibus 7. ff. de suspect. tut. & cum ea compa-
ratur. c. ea, quæ extr. de offic. Archidiacon. Est
enim ea culpa magna. Cephal. consil. 577. n. 22.
vol. 4. & consil. 356. num. 51. vol. 3. Dissoluta, est
propè dolus. Riminald. consil. 391. n. 20. & ei æqui-
paratur, Angvilola consil. 157. n. 9. cum omne,
quod sit negligentia, non minus puniatur, quam
quod dolo sit. cap. dictum 8. dist. 81. ubi gloss.
inquit: Prælatum pariter pro negligentia sicut
pro dolo deponendum esse; idem confirmat
Hieron. Alban. in tract. de potest. Pontific. p. 1.
n. 177. Farin. quest. crim. 13. n. 30. maxime illis in
rebus, ubi ex officio teneretur quis adhibere dili-
gentiam & non adhibet. Burlat. 328. num. 38.
vol. 4.

III.

Negligentia commissa in uno, censetur etiam
commissa in alio, ad quod illa devenitur. fac.
l. sed etsi per Prætores 26. §. hac clausula 9. in
fin. ff. quibus ex caus. major. l. quid ergo 3. §. usu-
mus 4. in fin. ff. de contr. tutel. act. Cyn. in l. ea
quæ. C. de tempor. in integr. rest. quest. fin. & l. fin.
C. de iis, qui à non Dom. manumiss. ubi ait: quod
negligentia commissa circa unum, noceat etiam
circa aliud. vid. Goedd. consil. 19. de divisi. feud.
num. 23.

IV.

Negligentia non præsumitur. Cravett. consil. 77.
de annon. 11. col. 5. quia quilibet in dubio cen-
setur esse diligens. Alex. consil. 44. col. 1. Panorm.
consil. 41. n. 2. col. 3. vol. 1. Finckelchuf. observ. 115.
num. 12. nec ullus tam negligens & resipiscus est,
ut rem suam facile jactet. l. cum de indebito 25. in
princ. ff. de probat. Regn. Sixtin. 2. Consil. Mar-
purg. 7. n. 23. maxime in his, quæ commodum
ipsum respiciunt. Valt. 1. Consil. Marpurg. 22.

n. 8. neque etiam ea facile probatur. Pacian. 1.
de probat. c. 10. quia est quid negativum, si ea co-
archata non sit. Orian. in c. quoniam, contra verb.
testium depositiones. n. 103. in fin. de probat. &
ante ipsum Bart. consil. 102. Charissimè. col. 2. &
Bald. in l. solam. n. 25. C. de testib. quapropter
magis credendum esse testibus deponentibus de
diligentia, quæ est affirmativum quid, quam de-
ponentibus de negligentibus, quæ est negativum
quid, infert Natt. in consil. 462. prætendit, n. 10.
vers. præterea plurimi. vol. 2.

V.

Negligentia præcedentium excludit petiti-
onem sequentium. Bart. in l. de pupillo 5. §. 16. de
oper. nov. nunc. n. 2. vers. si negligentia. Fichard.
consil. 31. n. 5. ubi per l. 1. C. de inoffic. testam. &
l. scimus 36. eod. tit. concludit, quod negligentia
in querela excludat etiam à petitione hereditatis,
cujus querela præparatoria dicitur.

Intellige procedere, quando præcedens illud
se habet tanquam causa ad sequentia: Sic cum
restitutio in integrum sit causa rescissionis, ideoq;
si quis neglexerit petere in integrum restitutio-
nem, excluditur remedium rescissionis, secus est in
præcedentibus, quæ se non habent ut causa se-
quentium: itaque omnia legata sequentia non
amittuntur, licet neglecta fuerint præcedentia;
quia singula legata singulis annis nascuntur, &
jus capiendi non ex annis præteritis, sed præsen-
tibus inspicitur, per ea quæ tradit Berlich. lib. 2.
concl. 4. n. 6.

VI.

Ex negligentia sua nemo commodum conse-
qui debet. l. itaq; fullo 12. ff. de furt. favent enim
jura vigilantibus & non dormientibus. l. pupillus
24. in fin. ff. de his, quæ in fraud. cred. Men. 2.
arb. jud. cas. 194. n. 24. neque ignaviam præten-
dentes audiri debent. l. 78. §. 2. ff. de leg. 2. Siqui-
dem fructus negligentia damnum est. l. 2. C. de
condit. in publ. horr. lib. 10. maxime si ex temporis
lapsu contrahatur. M. Giurba decif. noviss. 60. n. 28.
Hinc & negligentia suspectis adversus senten-
tiam per fugium solet denegari. Castrenf. in l. spe-
cie. C. de re jud. vers. tu dic. col. 1. Gylman. 4.
vol. 1. num. 30. vid. & Chassan. consil. 38. Cravett.
consil. 32. n. 3. Gom. in Comm. ad Reg. Cancell. de
triennal. possess. post q. 28.

VII.

Negligentia inferioris per superiorem supple-
ri debet. cap. ad audientiam 3. extr. de Eccl. adif.
cap. per tuas 40. extr. de sent. excommun. clem.
unic. in princ. de suppl. neglig. Prælat. Hinc ex
negligentia ministrorum & apparitorum præsu-
mitur negligentia Judicis. Brunnem. C. de Appa-
rator. præf. annon. in fin.

IIIX.

Negligentia amittit quis jus suum, cap. 1. extr.
de appellat. negligentia enim extinguitur bene-
ficio cap. si Clericus 11. de præbend. in 6. ac ob
eam jus eligendi amittitur, cap. ne pro 41. extr.
de Elect. sicuti judex sive sit ordinarius, sive de-
lega-

(B)

lega-